

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Рівненської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Рівненської області в IV кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Рівненської області у IV кварталі 2023 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та позитивно оцінюють майбутній фінансово-економічний стан своїх підприємств. Прогнозується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 30.8%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 15.2%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 50.0% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 38.5%), у цілому по Україні – 52.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 83.3% респондентів (у попередньому кварталі – 69.2%), у цілому по Україні – 77.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 16.7% (як у III кварталі 2023 року) (таблиця). У цілому по Україні – 4.1% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку нижчими темпами:** баланси відповідей – 33.3% та 50.0% відповідно (у попередньому кварталі – 38.5% та 60.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 9.7% відповідно;
- **уповільнення збільшення обсягу інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 9.1% та 8.3% відповідно (у попередньому кварталі – 15.4% та 38.5% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 6.9% та 6.6% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 8.3% (як у попередньому кварталі – 7.7%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 6.5%;
- **прискорення зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 91.7% і 58.3% відповідно (у попередньому кварталі – 84.6% і 46.2% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 58.3% (у III кварталі 2023 року – 38.5%). Респонденти також очікують зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 58.3% (у попередньому кварталі – 61.5%) (графіки 4, 6).

Воєнні дії та їх наслідки та брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється) респонденти називають **головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво**. Респонденти також високо оцінили вплив занадто високих цін на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

Підприємства області послабили свої очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та занадто складна процедура оформлення документів відзначаються респондентами як головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 9).

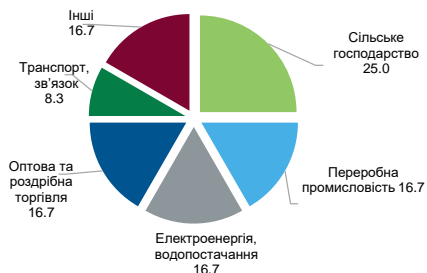
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 95.8%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

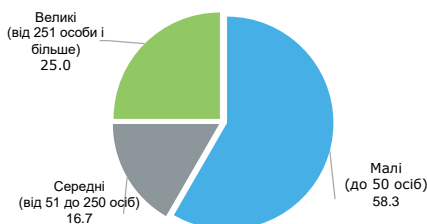
- **поточний фінансово-економічний стан** оцінюється як **добрий:** баланс відповідей – 16.7% (одні з найвищих оцінок серед регіонів) (у попередньому кварталі – 23.1%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 14.3%);
- **підприємствам області потрібно залучити додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 7.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

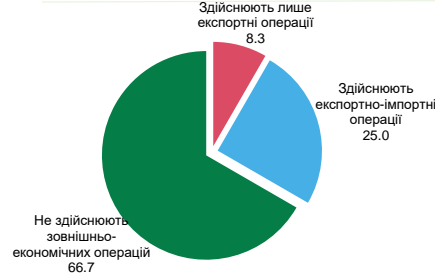
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

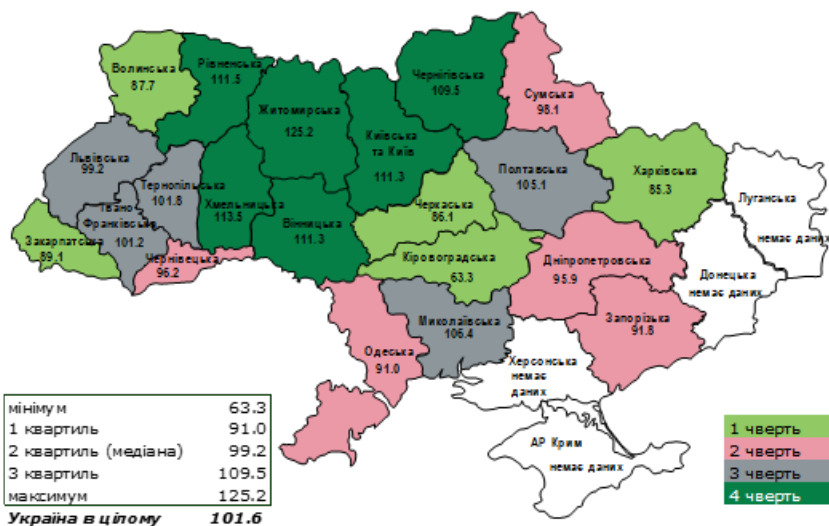

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 жовтня – 23 листопада 2023 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Рівненської області щодо їх ділової активності (за складовими)

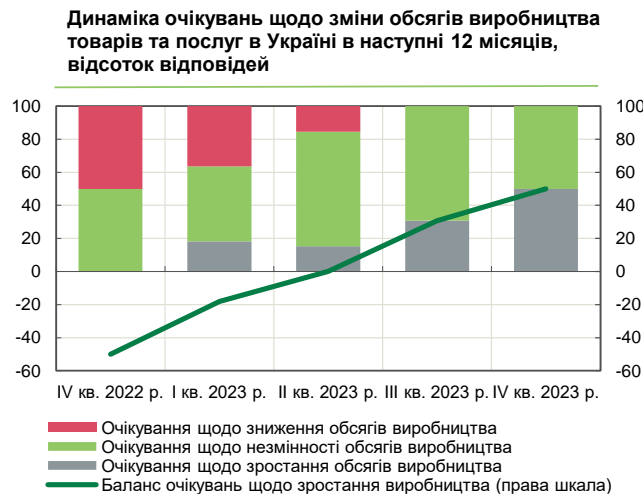
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-16.7	-16.7	23.1	16.7	16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-25.0	16.7	23.1	38.5	33.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-8.3	-16.7	15.4	15.4	-9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	9.1	16.7	61.5	38.5	8.3
кількості працівників	-25.0	0.0	7.7	7.7	8.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

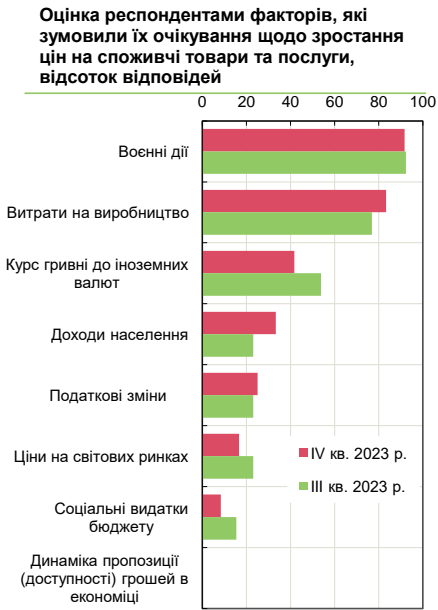
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

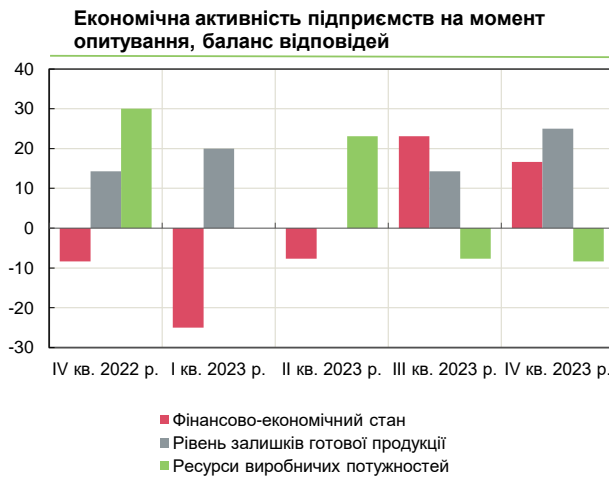
Графік 1

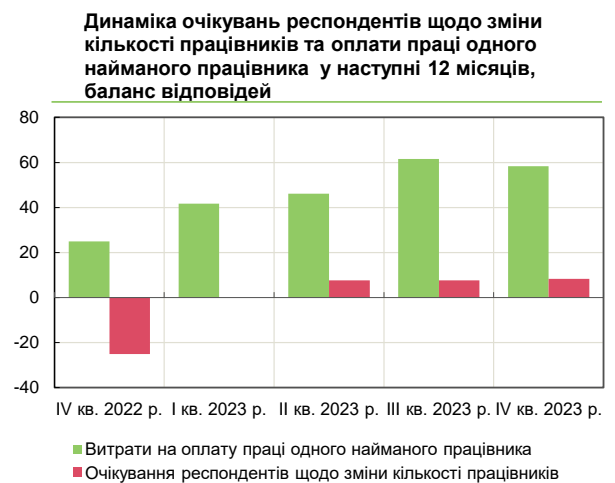
Графік 2

Графік 3

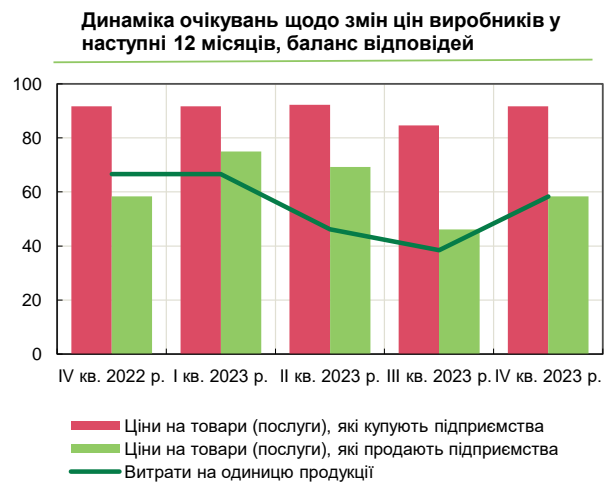
Графік 4

Графік 5

Графік 6

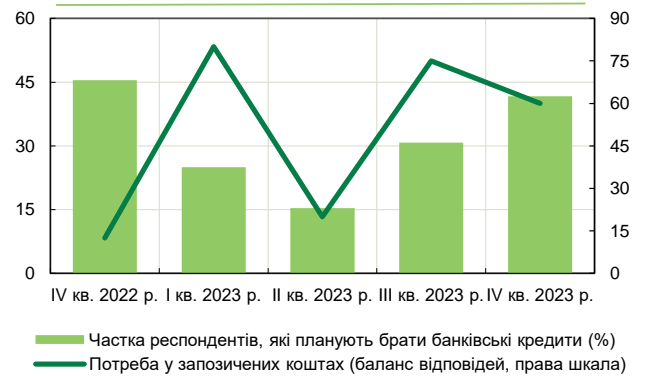
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

